

.....

Науката прави предсказания, които се проверяват чрез „опита“. Съществената функция се състои в съставянето на прогнози. Тя казва, например: „Ако в този и този момент погледнеш в телескоп, насочен по този и този начин, ще видиш светеща точка (звезда), съвпадаща с черен шрих (пресечната точка на средните нишки)“. Ако допуснем, че при спазване на тези указания действително настъпва предсказаното събитие, това означава, че сме направили констатация, за която сме подготвени; ние отсъждаме въз основа на наблюдение така, както и *сме очаквали*, ние изпитваме при това чувство на *сбъдване*, на своеобразно удовлетворение, ние сме *доволни*. Може с пълно право да се каже, че констатациите или твърденията на наблюдението са изпълнили същинската си мисия, щом сме изпитали това своеобразно удовлетворение.

И то настъпва в същия момент, в който става констатацията, в който правим изказването на наблюдението. Това е изключително важно, защото по този начин самата функция на твърденията за преживяното в настоящия момент също се ограничава до настоящето. Нали видяхме, че те, така да се каже, нямат трайност, че веднага щом отминат, на тяхно място ни остават само записи или следи в паметта, които могат да играят само роля на хипотези, така че им липсва окончателна сигурност. Върху констатациите не можем да изградим логически стабилно здание, защото в момента, когато започваме да строим, те вече изчезват. Ако по време стоят в началото на познавателния процес, логически няма никаква полза от тях. Но съвсем друго е, ако са в края: те са завършекът на верификацията (или също фалсификацията) и в момента на появата си вече са изпълнили своята служба. Логически нищо друго не се прибавя към тях, от тях не се извеждат заключения, те са абсолютният край. [...]

[...] Науката не почива върху тях, а води до тях и те показват, че ни е водила по правилен път. Те действително са абсолютно твърдите точки; за нас е удовлетворение да ги достигнем, макар и да не можем да пребиваваме в тях.

VII. В какво се състои тази твърдост? [...] В какъв смисъл може да се говори за „абсолютна сигурност“ на твърденията на наблюдението?

Нека да поясня това, като кажа най-напред нещо за съвсем друг вид твърдения, а именно *аналитичните твърдения*, и после ги сравня с „констатациите“. При аналитичните съждения, както е известно, въпросът за валидността им не е проблем. Те са валидни *a priori*, не трябва и не можем да се убеждаваме в правилността им чрез опит, защото те въобще не казват нищо за предмети на опита. Затова тяхната истинност е само „формална“, т. е. те не са „истинни“, защото правилно изразяват някакви факти, тяхната истинност се състои само в това, че са образувани формално правилно, т. е. те са в съответствие с произволно формулираните ни дефиниции. [...]

Тук има само едно изключение. И с това се връщаме към нашите „констатации“. А те винаги имат формата „Тук сега това и това“. Например: „Сега тук съвпадат две черни точки“ или „Тук жълтото граничи със синьо“ или още „Тук сега болка“ и т. н. Общото при всички тези изказвания е, че в тях се срещат *показващи* думи, които имат смисъла на жест, направен в момента на говоренето, т. е. правилата на тяхната употреба предвиждат при образуването на изречението, в което фигурират, да се извършва опит, вниманието да се насочва към нещо наблюдаемо. Какво означават думите „тук“, „сега“, „това там“ и т. н. не може да се определи чрез общи словесни дефиниции, а само с такава, която използва посочване, жест. „Това там“ има смисъл само във връзка с някакъв жест. Значи, за да се разбере смисълът на едно такова твърдение на наблюдението, трябва същевременно да се извърши жестът, по някакъв начин трябва да се покаже действителността. С други думи: мога да разбера смисъла на една „констатация“ само тогава, когато я сравнявам с фактите, и само благодарение на това, значи като извърша онзи процес, който се изисква за верификацията на всички синтетични твърдения.

.....